

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Maturitná skúška 2010

**Správa
o výsledkoch externej časti a písomnej formy
internej časti
maturitnej skúšky**

z francúzskeho jazyka úroveň B1

PhDr. Agnesa Fanová
Mgr. Zuzana Juščáková, PhD.

Bratislava 2010

Obsah

Úvod	3
1 Charakteristika testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1	4
2 Výsledky testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1	6
3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1	15
3. 1 Počúvanie s porozumením	15
3. 2 Jazyk a jeho používanie	20
3. 3 Čítanie s porozumením	22
4 Vyhodnotenie PFIČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1	25
Záver	26
Použitá literatúra	28

Úvod

Predkladaná správa je spätným pohľadom na externú časť maturitnej skúšky (EČ MS) 2010 z francúzskeho jazyka úrovne B1, ktorej obsahom je test realizovaný v celonárodnom meradle.

Správa má za cieľ zhodnotiť výsledky práce súboru maturantov v danom predmete a na danej úrovni. Zároveň chce poukázať na určité rezervy v príprave žiakov na jednotlivé časti testu. Pokúša sa tiež zistiť, prečo došlo k rozdielom medzi očakávaniami tvorcov testu a konkrétnymi štatistickými výstupmi. Pre tieto dôvody si dovoľujeme odporučiť ju do pozornosti pedagógov, ktorí budú pripravovať žiakov na príslušné testovanie v rámci EČ MS 2011.

Správa pozostáva zo štyroch kapitol. Prvá sa zaoberá všeobecnou charakteristikou a štruktúrou testu B1. V druhej kapitole sú sústredené najdôležitejšie štatistické údaje o žiakoch, ako aj o ich globálnych, prípadne čiastkových výsledkoch. Tretia kapitola je zameraná na jednotlivé časti testu a na položky, ktoré zaznamenali odchýlky vzhľadom na predpoklady, alebo sa niektorými parametrami vymykajú z rámca okolitých položiek. Predmetom štvrtej kapitoly je písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS). Jej obsahom je posúdenie všeobecnej písomnej interakcie žiakov na úrovni B1.

1 Charakteristika testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1

Úlohou EČ MS z daného predmetu je overiť komunikačné a gramatické kompetencie žiakov v závere stredoškolských štúdií na celonárodnej úrovni. Jednotné kritériá testu umožnia spoľahlivo porovnať výsledky celého súboru maturantov príslušnej úrovne, čo má minimálne dvojaký význam:

- dosiahnuté výsledky žiakov poskytujú vyučujúcim na stredných školách užitočný obraz o stave ich predmetu,
- tieto môžu byť následne využité pri prijímacích skúškach na VŠ na Slovensku i v zahraničí, ak sa žiak rozhodne študovať v príslušnom cudzom jazyku.

Test B1 z francúzskeho jazyka bol administrovaný 17. marca 2010 podľa Vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 318 z roku 2008 spôsobom uvedeným v II. časti pod názvom Podrobnosti o spôsobe konania EČ a PFIČ MS pre cudzie jazyky, str. 20 – 22.

Test pozostáva zo **60 položiek** rôznej obťažnosti. **Extrémne ľahké** položky sú do 10 % obťažnosti, **veľmi ľahké** do 20 %, **stredne obťažné** sú v rozmedzí 20,1 % – 80 % obťažnosti, **veľmi obťažné** sú od 80,1 % – 90 % a **extrémne obťažné** od 90,1 % – 100 %. Podľa objednávky v teste B1 prevažujú stredne obťažné úlohy.

Extrémne ľahké a veľmi ľahké úlohy sú zamerané na jednoduché myšlienkové operácie, napríklad triedenie a priraďovanie informácií, ale aj jednoduchá aplikácia. Stredne obťažné úlohy využívajú zložitejšie myšlienkové postupy, ako sú indukcia, dedukcia, analýza, syntéza, hodnotenie a overovanie. Veľmi obťažné úlohy si vyžadujú tvorivý prístup, zložitejšiu aplikáciu a riešenie problémových situácií. Všetkými spomínanými úlohami sa testujú komunikačné kompetencie, ako sú počúvanie a čítanie s porozumením, ale aj lingvistická kompetencia, t.j. schopnosť pochopiť funkciu jazykových prostriedkov a uvedomelo ich využívať. Niekedy sa úlohy so strednou obťažnosťou a veľmi obťažné úlohy žiakom javia ako extrémne obťažné, ale tieto sa vôbec neobjednávajú.

Jednoduchšie myšlienkové operácie sa uplatňujú v niektorých **úlohách s výberom odpovede** (ÚVO), zložitejšie predovšetkým v **úlohách s krátkou odpoveďou** (ÚKO). Prvé sú neproduktívne, druhé sú produktívne. Ich zastúpenie v troch častiach testu B1 je nasledovné:

V prvej časti, ktorou je Počúvanie s porozumením a ktorá obsahuje 20 položiek, je 13 úloh neproduktívnych a 7 produktívnych. Druhou časťou je Jazyk a jeho používanie, kde z 20 položiek je pomer neproduktívnych a produktívnych úloh 10 : 10. Tretia časť Čítanie pozostáva z 20 položiek, z ktorých 13 je neproduktívnych a 7 produktívnych.

Na vypracovanie úloh z časti **Počúvanie s porozumením** majú žiaci 30 minút, na **Jazyk a jeho používanie** (inými slovami na gramatiku a lexiku) majú 25 minút a na **Čítanie s porozumením** 45 minút. Ciele testovania kompetencií žiakov a zodpovedajúcich vedomostí z jazykových prostriedkov sú obsiahnuté v dokumente NÚCEMu **Špecifikácia testov z cudzích jazykov pre Maturitu 2010**, ktorý je spoločný pre všetky cudzie jazyky danej úrovne. Z neho vychádzajú tvorcovia testov pri stanovovaní rozsahu jednotlivých textov, ich zdrojov a tematických okruhov, ako aj pri zameraní a typoch úloh.

Ďalšími dokumentmi, ktorými sa riadia tvorcovia testov pri zostavovaní testu B1, sú: **Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky** (v preklade Š. Franeka), dokument ŠPÚ **Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z francúzskeho jazyka úroveň B1**, ako aj interné materiály NÚCEM Objednávka na tvorbu testu z predmetu francúzsky jazyk, Spoločný dizajn testov pre úroveň B1 a **Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z francúzskeho jazyka**.

Spolu s testom a kľúčom správnych odpovedí tvorcovia vypracúvajú príslušnú špecifikačnú tabuľku, do ktorej zaznamenávajú povahu jednotlivých položiek. Pri hodnotení výsledkov testu porovnávajú údaje z nej s výstupmi zo štatistického spracovania testu a zisťujú, nakoľko boli ich hodnotenia položiek správne a čo spôsobilo prípadné odchýlky od očakávaných výsledkov.

Štruktúra testu externej časti maturitnej skúšky i písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) prispievajú ku komplexnému posúdeniu jazykových kompetencií maturantov na danej úrovni. Ústna forma internej časti maturitnej skúšky (ÚFIČ MS) je totiž zameraná výlučne na rôzne aktivity ústnej interakcie.

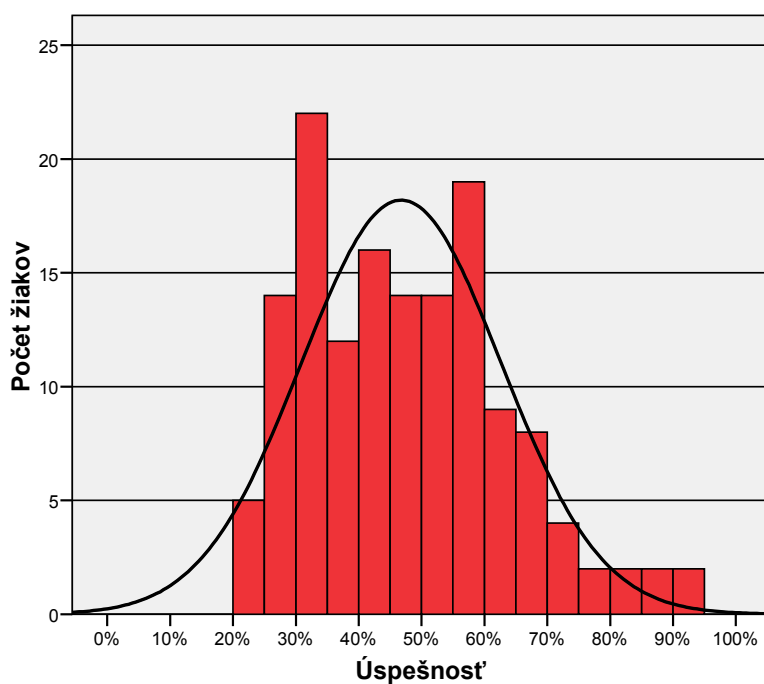
2 Výsledky testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1

V školskom roku 2009/2010 sa na teste z francúzskeho jazyka úrovne B1 zúčastnilo 145 žiakov. Oproti vlaňajšku klesol ich počet takmer o 100 žiakov. V teste dosiahli úspešnosť 46,8 %. Celkovo najúspešnejšou časťou testu bolo počúvanie s priemernou úspešnosťou 49,0 %, za ním nasledovala gramatika so 47,9 % a najnižšiu úspešnosť zaznamenalo čítanie so 43,4 %. Najvyššiu úspešnosť 99,3 % v riešení testu dosiahol jeden žiak, najnižšiu úspešnosť 20 % tiež jeden žiak.

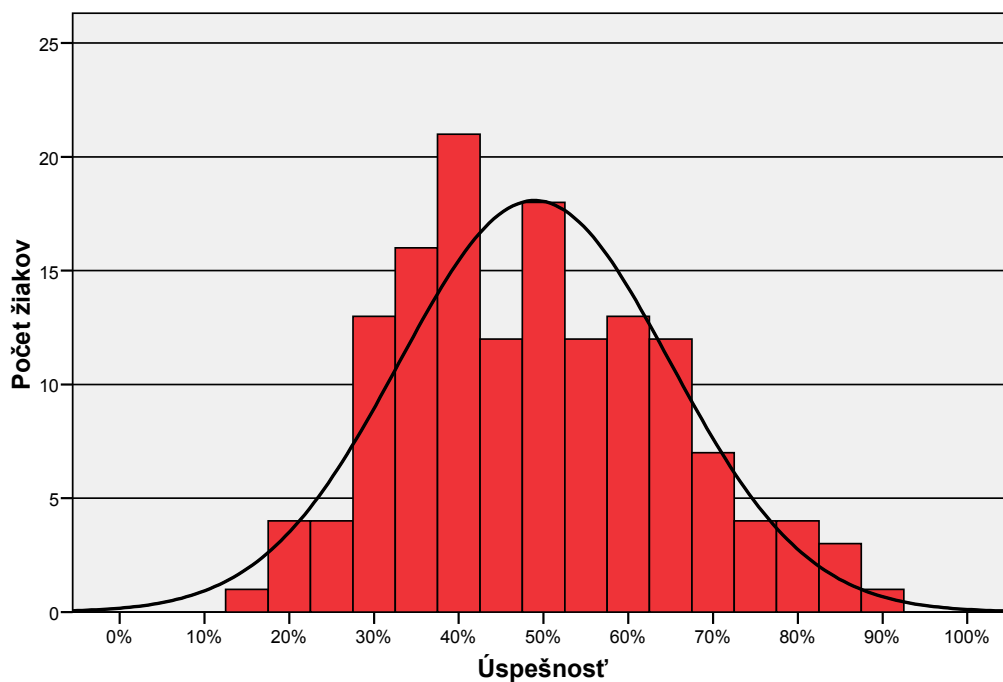
Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky percentuálnej úspešnosti testu

	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
Počet testovaných žiakov	145	145	145	145
Maximum	90,0	100,0	95,0	93,3
Minimum	15,0	10,0	,0	20,0
Priemer	49,0	47,9	43,4	46,8
Štandardná odchýlka	16,0	18,7	20,0	15,9
Intervalový odhad úspešnosti populácie - dolná hranica	17,6	11,3	4,2	15,6
Intervalový odhad úspešnosti populácie - horná hranica	80,3	84,5	82,7	77,9
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	1,3	1,6	1,7	1,3
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - dolná hranica	46,4	44,9	40,2	44,2
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - horná hranica	51,6	50,9	46,7	49,4
Cronbachovo alfa	,710	,751	,806	,893
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	8,6	9,3	8,8	5,2
Intervalový odhad úspešnosti individuálneho žiaka	16,9	18,3	17,3	10,2

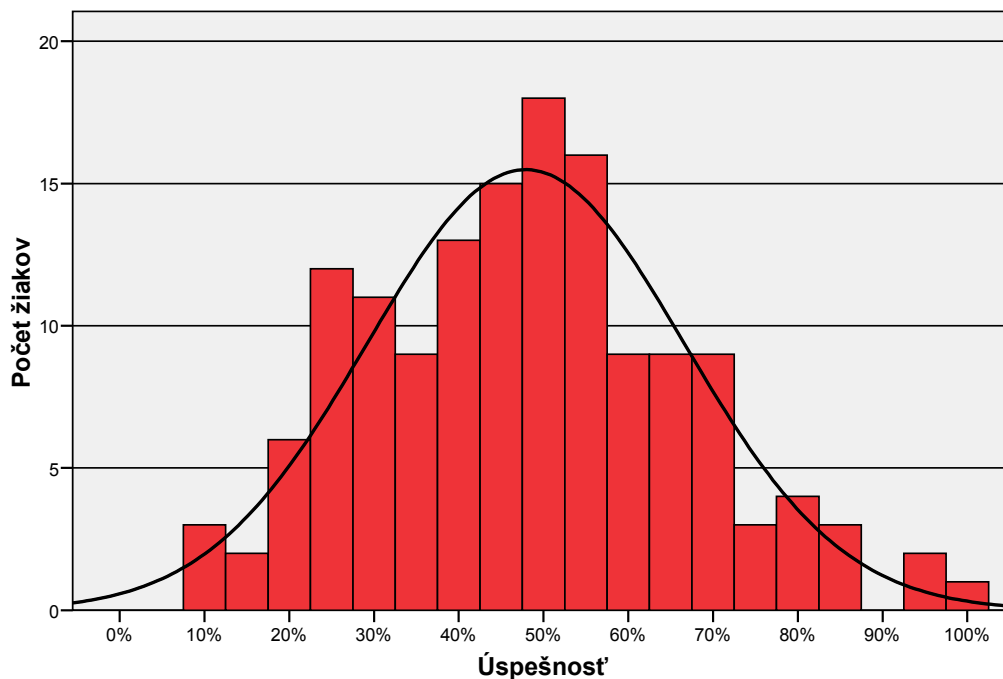
Na nasledujúcom grafe vidíme histogram úspešnosti posunutý doľava, čo svedčí o vyššej náročnosti testu pre žiakov daného súboru. Vzhľadom na to, že súbor žiakov nie je významný, histogram úspešnosti, ako aj ďalšie grafy znázorňujúce úspešnosť testovaného súboru v počúvaní, v gramatike a v čítaní pôsobia neusporiadaným dojmom v porovnaní s grafmi omnoho početnejších súborov. Jednako najvyššia úspešnosť v počúvaní sa odráža v rovnomernejšom rozložení úspešností žiakov ako v gramatike. Na grafe znázorňujúcom čítanie vidieť, že táto komunikačná kompetencia bola pre žiakov najobťažnejšia vzhľadom na krivku grafu, ktorá začína výrazne vľavo. Na druhej strane skupina žiakov s úspešnosťou medzi 50 % – 60 % veľmi dobre splnila dané úlohy.

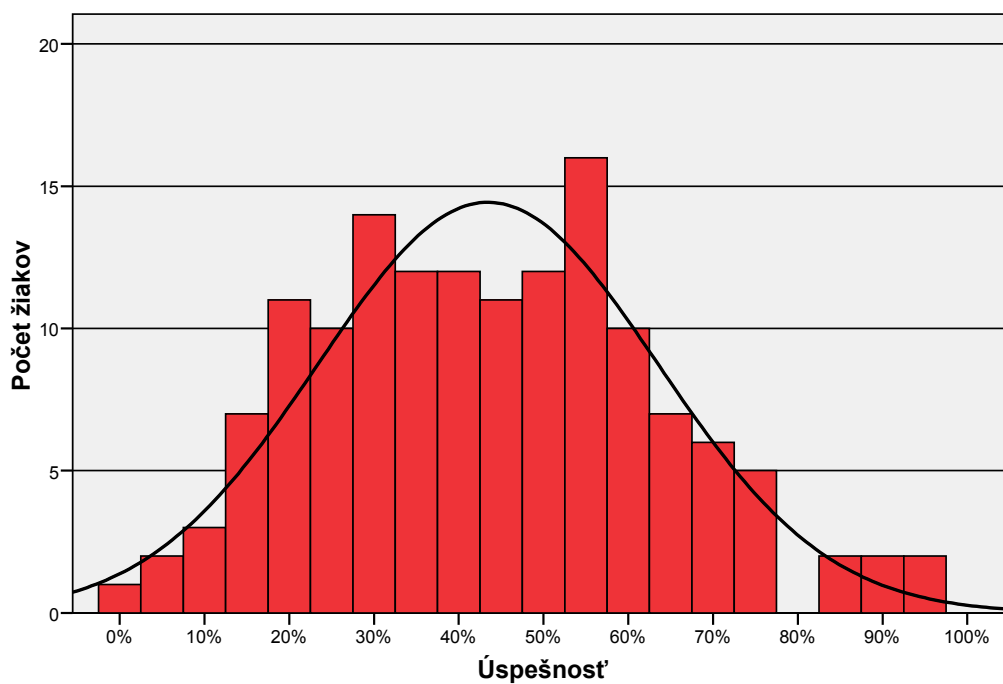
Obr. 1 Výsledný histogram úspešnosti

Obr. 2 Histogram úspešnosti v časti počúvanie

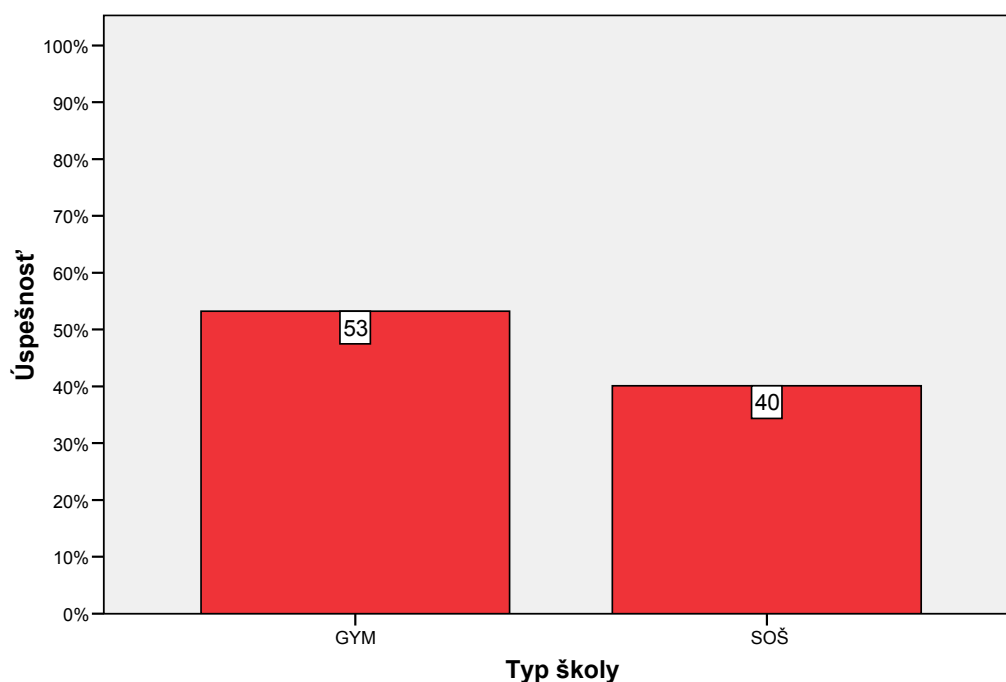

Obr. 3 Histogram úspešnosti v časti gramatika

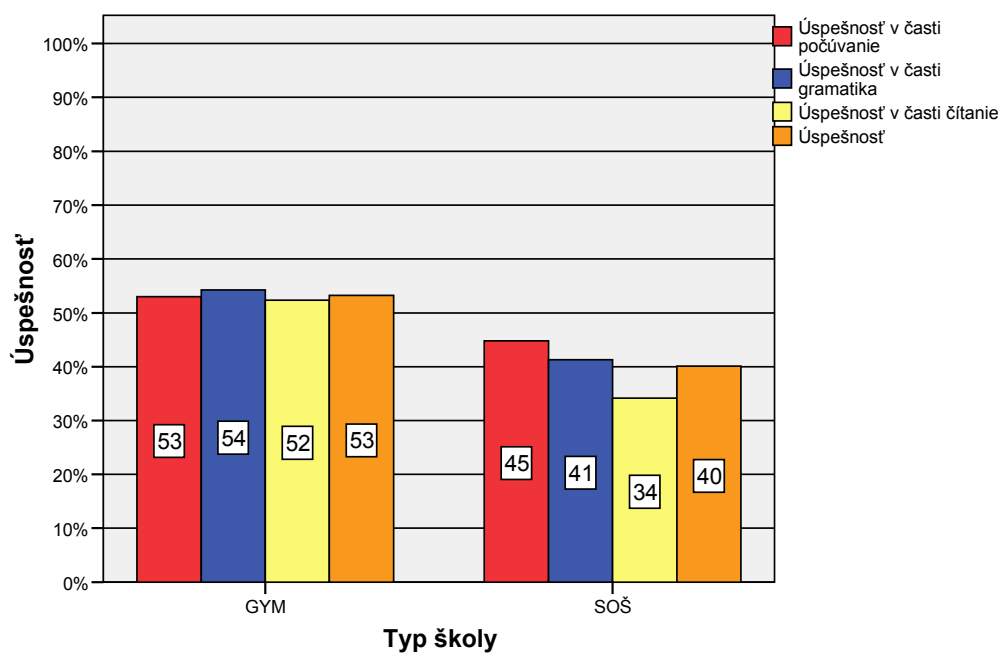
Obr. 4 Histogram úspešnosti v časti čítanie

Testovaný súbor tvorili gymnazisti a žiaci stredných odborných škôl (SOŠ). Nasledovný graf je obrazom rozdielu priemernej úspešnosti oboch kategórií škôl, ktorý je výrazný vzhľadom na to, že sa porovnávajú takmer rovnocenné skupiny žiakov v pomere 74 : 71.

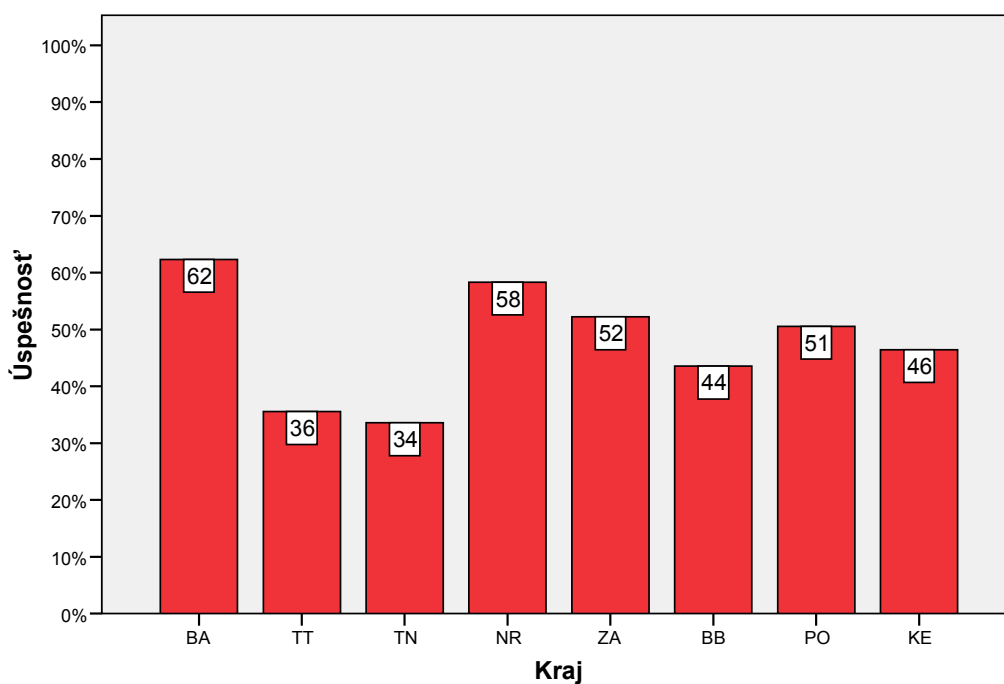
Obr. 5 Úspešnosť podľa typu školy

Na obrázku č. 6 je podrobný graf úspešností jednotlivých častí testu B1 u gymnazistov a žiakov SOŠ. Z neho je evidentné, že žiaci gymnázií boli najúspešnejší v gramatike, ale rozdiely v porovnaní s ich ostatnými časťami testu sú nepatrné. U žiakov SOŠ sú rozdiely úspešností medzi jednotlivými časťami testu výraznejšie, najmä medzi najlepšie zvládnutým počúvaním a najslabšie zvládnutým čítaním.

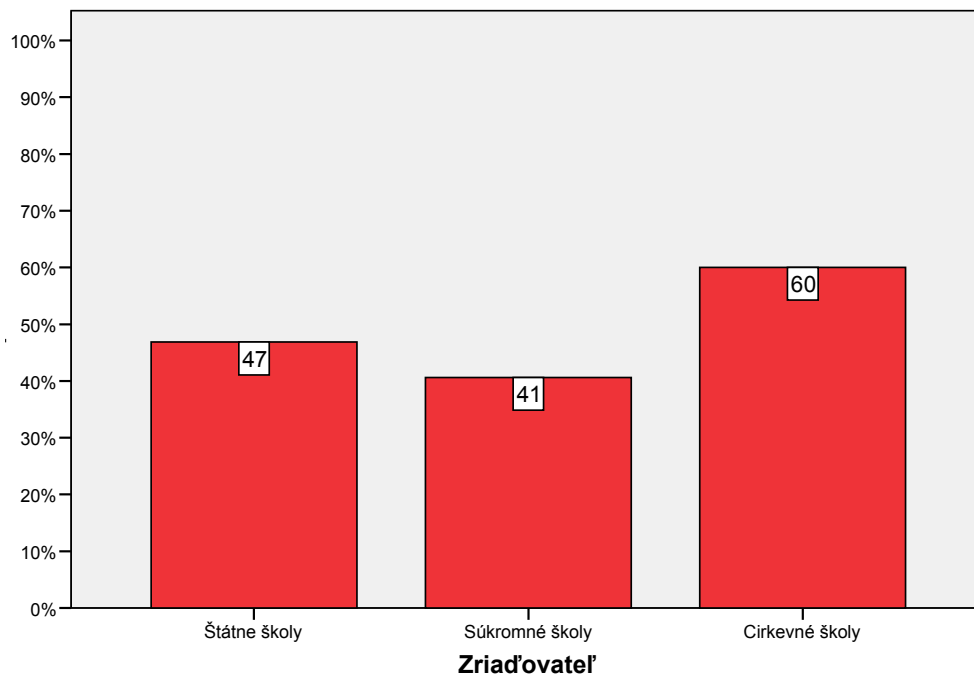
Obr. 6 Úspešnosť podľa typu školy v jednotlivých častiach testu

Medzi Bratislavským a Banskobystrickým krajom s porovnateľným počtom žiakov (18, 16) je veľký rozdiel priemerných úspešností (62,3 %, 43,5 %). V Trnavskom kraji písalo test z francúzštiny na úrovni B1 37 žiakov, v Trenčianskom kraji 7 žiakov, v Nitrianskom 5 žiakov, v Žilinskom 27 žiakov, v Prešovskom 21 žiakov a v Košickom kraji 14 žiakov.

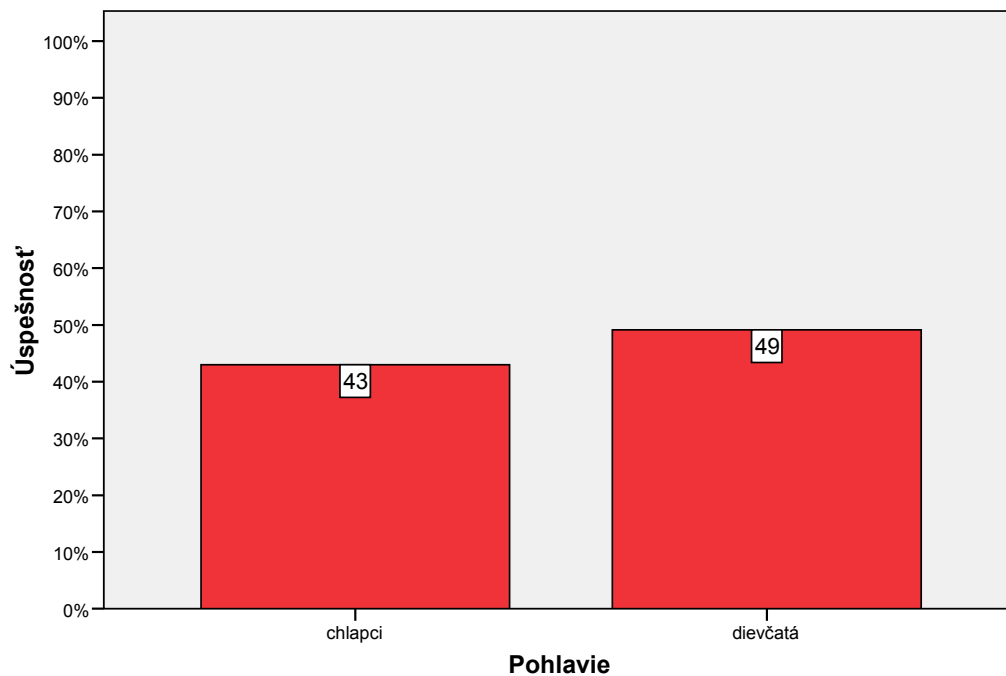
Obr. 7 Úspešnosť podľa kraja

Keď berieme do úvahy počty žiakov škôl troch zriaďovateľov, zistíme, že úspešnosť cirkevných škôl s troma žiakmi v porovnaní so 134 žiakmi zo štátnych škôl, ktorí predstavujú drvivú väčšinu testovaného súboru, nie je relevantný. Pri porovnávaní úspešnosti súkromných škôl s ôsmimi žiakmi a cirkevných škôl s tromi žiakmi vidieť, že výsledok je zreteľný.

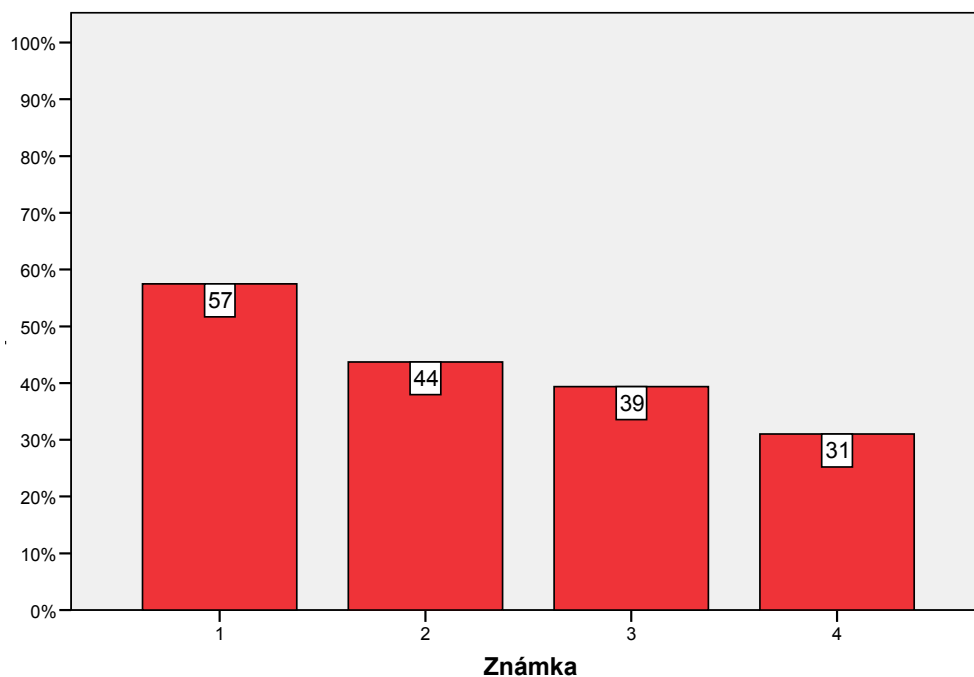
Obr. 8 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Testovaný súbor pozostáva z 56 chlapcov a 59 dievčat. Dievčatá majú miernu prevahu v počte a výraznejšiu prevahu v úspešnosti.

Obr. 9 Úspešnosť podľa pohlavia

Na polroku boli nasledovné rozdiely v známkach z francúzskeho jazyka u 145 žiakov testovaného súboru: 55 jednotiek, 47 dvojok, 28 trojok a 15 štvoriek. Dosiahli priemernú známku 2,02. Obrázok s výsledkami z testu ukazuje, že jednotkári a dvojkári neobhájili svoju úspešnosť z polročného hodnotenia, naopak, trojkári a štvorkári vyšli z hodnotenia posilnení.

Obr. 10 Úspešnosť podľa polročnej známky

Nasledujúce tabuľky približujú poradie žiakov podľa úspešnosti vo vzostupnom poradí. Hranicu úspešnosti neprekročilo 32 žiakov z celkového počtu 145, čo predstavuje významných 22 %.

Tab. 2, 2a Prepojenie úspešnosti a percentilu

	Úspešnosť %	Percentil	Počet žiakov
1	20,0	,0	1
2	21,7	,7	2
3	23,3	2,1	2
4	25,0	3,4	3
5	26,7	5,5	5
6	28,3	9,0	6
7	30,0	13,1	8
8	31,7	18,6	5
9	33,3	22,1	9
10	35,0	28,3	2
11	36,7	29,7	8
12	38,3	35,2	2
13	40,0	36,6	4
14	41,7	39,3	9
15	43,3	45,5	3
16	45,0	47,6	3
17	46,7	49,7	6
18	48,3	53,8	5
19	50,0	57,2	7
20	51,7	62,1	5

	Úspešnosť %	Percentil	Počet žiakov
21	53,3	65,5	2
22	55,0	66,9	7
23	56,7	71,7	6
24	58,3	75,9	6
25	60,0	80,0	4
26	61,7	82,8	3
27	63,3	84,8	2
28	65,0	86,2	3
29	66,7	88,3	3
30	68,3	90,3	2
31	71,7	91,7	3
32	73,3	93,8	1
33	75,0	94,5	1
34	76,7	95,2	1
35	80,0	95,9	1
36	81,7	96,6	1
37	86,7	97,2	1
38	88,3	97,9	1
39	90,0	98,6	1
40	93,3	99,3	1

Žiaci, ktorí nedosiahli hranicu úspešnosti 33,3 %, sú v globálnych číslach chlapci a pochádzajú zo SOŠ. Pokiaľ ide o gymnáziá, neúspešnejšie boli dievčatá. Pomer neúspešných žiakov je 62,5 % chlapcov : 37,5 % dievčat, samozrejme, z počtu 32 žiakov.

Tab. 3 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou ako 33 %

		Pohlavie		Spolu
		chlapci	dievčatá	chlapci
Typ školy	GYM	3,1%	15,6%	18,8%
	SOŠ	59,4%	21,9%	81,3%
Spolu		62,5%	37,5%	100,0%

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1

Kritériá náročnosti pre test z FJ úroveň B1 sú obsiahnuté v dokumentoch citovaných v 1. kapitole predloženej správy. Na ich základe vypracovaná objednávka určila, že v školskom roku 2009/2010 bola v predmetnom teste nasledovná kvantifikácia položiek: **4 extrémne ľahké, 12 veľmi ľahkých, 41 stredne obtiažných a 3 veľmi obtiažné.** Špecifikačná tabuľka, ktorú zároveň s koncipovaním testu tvorcovia vypracovali, zodpovedala objednávke s minimálnymi odchýlkami. Na kontrolu správnosti im slúžila učebnica francúzštiny ako cudzieho jazyka Alter ego B1.

Podľa štatistických údajov test svedčí o neprimeranej náročnosti meracieho nástroja, najmä pre žiakov SOŠ, ako to vidieť z tabuľky o počte žiakov, ktorí nedosiahli hranicu úspešnosti 33,3 %. Konkrétne výsledky testu z FJ na úrovni B1 napovedajú, že iba **2 položky boli extrémne ľahké, 2 položky veľmi ľahké, 41 položiek bolo stredne obtiažných, 10 veľmi obtiažných a 5 položiek zaznamenalo extrémnu obtiažnosť** v rozmedzí 90,1 % – 100 %. Pritom s položkami extrémnej obtiažnosti sa vôbec nepočítalo ani v teste B1 ani v teste B2.

Z uvedeného logicky vyplýva, že časť plánovaných extrémne a veľmi ľahkých položiek bola podľa výsledkov testu B1 vyhodnotená ako stredne obtiažná a časť predpokladaných položiek so strednou obtiažnosťou sa preskupila do kategórie veľmi a extrémne obtiažných.

Úlohou nasledujúcej analýzy je zistiť, nakoľko sú za výsledkami daného testu prehnane náročné úlohy, alebo naopak, či výkonnosť časti neúspešných maturantov vlastne dosahuje požadovanú úroveň B1. Budeme rozoberať prípady, v ktorých sme zaznamenali rozdiely medzi predpokladmi tvorcov a konkrétnymi výsledkami žiakov. Pokúsime sa tiež poukázať na možné dôvody tohto stavu a hľadať určité riešenia.

Hodnotíme postupne jednotlivé časti testu a na meranie položiek používame základné parametre, ktorými sú **obtiaznosť** a **citlivosť**. Štatistickí definujú **obtiaznosť** ako opak úspešnosti a **citlivosť** ako schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov. Rovnako ako obtiaznosť aj citlivosť sa vyjadruje v percentách. Vyhovujúca citlivosť je nad 20 % a čím je vyššia, tým je diskriminačná sila príslušnej položky významnejšia. Ďalším pojmom, ktorý pri hodnotení budeme používať, je **vynechanosť**. Podľa štatistikov vynechanosť položky nastáva vtedy, keď žiak niektorú položku neriešil, ale v riešení nasledujúcich pokračoval. Veľmi podobným termínom je **nedosiahnutosť**, ktorá znamená, že žiak úlohu neriešil napríklad pre nedostatok času.

3. 1 Počúvanie s porozumením

Pre žiakov maturujúcich z francúzskeho jazyka na úrovni B1 bola táto časť testu najúspešnejšia a dosiahli v nej priemer 49 %.

1. podčasť obsahuje 7 úloh s výberom odpovede zo štyroch možností, ktoré majú overiť detailné porozumenie nahrávky. Nahrávka s názvom **«Les bénévoles» = Dobrovoľníci** je o práci dobrovoľníkov v rôznych asociáciách, ktorá zodpovedá otázke ÚFIČ č. 10 *Vzťahy medzi ľuďmi*. Ide o aktuálnu tému vzhľadom na 2. ročník Dňa dobrovoľníctva na Slovensku, ktorému je venovaný dátum 10. september.

Zo siedmich úloh položka č.1 vyšla ako extrémne ľahká, č. 2 ako veľmi ľahká a ostatné boli stredne obťažné s mierou obťažnosti od 37,5 % – 58,6 %. V položke č. 4, ktorá dosiahla spomínaných 58,6 %, bol zaznamenaný aj prvý prípad vynechanosti. Vynechanosť vyjadrená číslom 1,43 % je zanedbateľná, jednako v tejto fáze testu prekvapuje.

Na položku č. 4 sa pozrieme bližšie, aby sme mali predstavu, ako žiaci vnímajú stredne obťažné položky v Počúvaní s porozumením.

Textu *«J'ai aussi compris l'importance du logement pour le bien-être et la reconstruction de chacun. Réussir à trouver un logement pour une famille est une victoire et quand elle me remercie, cela me touche. Au-delà des réalités sociales, c'est sur le plan personnel que j'ai appris.»* zodpovedá otázka v úlohe *«Qu'est-ce que cette expérience a apporté à Benoît ?»* s nasledovnými možnosťami:

(A) *Il s'est fait des amis.*

(B) *Il comprend mieux les gens.*

(C) *Il sait être autonome.*

(D) *Il sera directeur d'une association.*

Preklad textu: „Pochopil som tiež význam bytu pre šťastie a pre premenu každého človeka. Nájst' byt' pre rodinu je víťazstvo a keď mi táto ďakuje, som dojatý. Okrem sociálnych skutočností som sa naučil mnohému o ľuďoch“.

Preklad úlohy: „Čo priniesla Benediktovi táto skúsenosť?“

a možností:

(A) *Získal priateľov.*

(B) *Lepšie chápe ľudí.*

(C) *Vie byť samostatným.*

(D) *Bude riaditeľom nejakej asociácie.*

Po vylúčení distraktorov (C) a (D), ktoré vôbec neprichádzajú do úvahy pri riešení danej úlohy, je výber správnej odpovede (B) logický, nakoľko o priateľskom vzťahu ľudí, ktorým Benedikt pomohol nájsť byt, nie je zmienka, a teda možnosť (A) je ďalším distraktorom. Domnievame sa, že mnohí žiaci vzhľadom na ich vek ponímajú pojem priateľ a priateľstvo povrchné alebo skreslené a toto sa zrejme odzrkadlilo aj na danej obťažnosti položky.

2. podčasť Počúvania s porozumením je zameraná na pochopenie kľúčových informácií nahrávky. Jej obsahom je šesť tvrdení, ktoré sú v porovnaní s informáciami z nahrávky (A) *pravdivé*, (B) *neppravdivé*, alebo (C) *z nahrávky nevyplývajú*.

Text nahrávky «**Alain Ducasse, chef cuisinier**» = **A.D., slávny kuchár** je o jeho projektoch. Zo sociolingvistického hľadiska téma súvisí s otázkou ÚFIČ č. 25 *Krajina, ktorej jazyk sa učím*, pretože ide o významného predstaviteľa francúzskej gastronómie. Podľa štatistického hodnotenia všetkých šesť položiek, ktoré sú úlohami s výberom odpovede, pokladali žiaci za stredne obťažné.

Najväčší problém spôsobila položka č. **9** s obťažnosťou 60,0 % a podľa štatistického hodnotenia s mäťúcim distraktorom (C).

Tvrdeniu «*Alain Ducasse n'est pas le premier à ouvrir une école de cuisine française*» = *A. D. nie je prvý, ktorý otvoril školu francúzskej kuchyne*, zodpovedá veta v nahrávke: «*J'ai inauguré en mai dernier mon École de cuisine à Paris comme beaucoup de mes confrères chefs trois étoiles l'ont fait avant moi*» = *V máji tohto roku som otvoril svoju školu varenia v Paríži, ako to mnohí z mojich kolegov majstrov kuchárov s troma hviezdikami urobili predomnou.*

Samozrejme, tvrdenie bolo pravdivé, ale mnohí, vrátane dobrých žiakov, si vybrali možnosť (C) *nevyplýva z nahrávky* napriek dôvetku **avant moi = predomnou**, ktorý ešte zdôrazňuje, že A. D. v tomto projekte nebol prvý. Bolo to pravdepodobne pre nepochopenie slova «*confrères*» = *kolegovia*, hoci slovo s rovnakým základom «*frère*» = *brat*, od ktorého sa odvodzuje «*confrère*», patrí do základnej slovnej zásoby a žiaci ho dôverne poznajú. Iným vysvetlením problému v tejto položke môže byť fakt, že ohodnotenie kuchárov troma hviezdikami vo Francúzsku je pre žiakov neznámy kultúrny jav. Problém sa prejavil na zápornej hodnote citlivosti položky, čo znamená, že položka nerozlišovala žiakov podľa ich výkonnosti a aj dobrí žiaci označili nesprávnu možnosť.

V špecifikačnej tabuľke tvorcovia testu zaradili položku č. **13** (spolu s ďalšími dvoma položkami č. 11 a č. 12) medzi veľmi ľahké, no pre žiakov predstavovala stredne obťažnú úlohu s mierou obťažnosti 78,6 %. Nepravdivému tvrdeniu «*Il va ouvrir immédiatement d'autres écoles de cuisine dans le monde*» = **ihned'** *otvorí iné školy varenia inde vo svete* zodpovedal text nahrávky: «*Je verrai comment cela se passe à Paris et après, je pourrai éventuellement ouvrir une autre école, ailleurs dans le monde.*» = *Uvidím, ako sa to vyvinie v Paríži, a potom budem môcť prípadne otvoriť ďalšiu školu inde vo svete.*

Na rozdiel od predchádzajúcej položky č. 9, pri tejto položke nemáme žiadne logické vysvetlenie, prečo ju žiaci pokladali za náročnejšiu, akou v skutočnosti bola. Pravdepodobne z nepozornosti nepostrehli rozdiel medzi dvoma príslovkami spôsobu **immédiatement = ihned'** a **éventuellement = prípadne**, ktoré robia dve spomínané výpovede výrazne odlišnými.

V 3. podčasti Počúvania s porozumením je 7 úloh s krátkou odpoveďou. Vďaka produktívnym úlohám, ktoré si vyžadujú zložitejšie myšlienkové operácie, akými sú indukcia, dedukcia a tvorivá aplikácia, je táto súčasť testu najnáročnejšia. V porovnaní s podobným charakterom úloh v Čítaní s porozumením v tomto prípade totiž odpadá možnosť viacnásobného overovania informácií z východiskového zdroja vzhľadom na obsah resumé. Z hľadiska tvorcov preto býva táto súčasť testu vhodná na výber veľmi obťažných položiek.

V nahrávke s názvom «**Terre en danger**» = **Zem v nebezpečenstve** bolo potrebné porozumieť hlavným myšlienkam a podľa zmyslu doplniť do resumé vhodné slová, ktoré sú väčšinou podobné, odvodené od lexikálnych jednotiek použitých v pôvodnom texte, resp. vytvárajúce s nimi združené pomenovania, ako to uvidíme napríklad v položkách č. 19 a 20. Zo siedmich položiek č. 18 bola stredne obťažná (68,6 %), položky č. 16, 19 a 20 vykazovali parametre veľmi obťažných s mierou obťažnosti 85,7 % - 88,6 %.

Pri bližšom pohľade na uvedené položky zistíme, že u žiakov zapôsobili skôr subjektívne ako objektívne ťažkosti, pretože slová na doplnenie boli pre úroveň B1 pohodlne zvládnuteľné.

Pre názornosť uvádzame príklady z resumé.

V položke č. **18** bolo treba do medzery na konci vety doplniť slovo: **solution/ réponse/ idée = riešenie/ odpoveď /myšlienka**. «*Ce jeu est optimiste parce qu'il montre que chaque problème peut avoir une*» = *Hra je optimistická, pretože ukazuje, že každý problém môže mať nejaké/ nejakú ...*. Z troch možných slov dve tvoria základný slovný fond, a preto niet veľa dôvodov na .nedosiahnutosť, ktorá je v danej položke významná a tvorí 21,43 %. Pri predpoklade, že príprava na maturitu spočíva nielen v náročnom učení, ale tiež v stratégii naučenú látku dôkladne využiť a aplikovať, by analyzovaná úloha nemusela byť až taká náročná.

Do položky č. **16** bolo možné doplniť jedno z nasledovných slov **règlement/ fonctionnement/ déroulement/ plan/ scénario = súbor pravidiel/ fungovanie/ priebeh/ plán/ scenár**: «*Voici le... du jeu: pour sauver la planète et se battre contre les désastres écologiques, les joueurs doivent (...) donner des idées concrètes et logiques.*» = *Tu je ... hry: na záchranu planéty a pre boj s ekologickými katastrofami musia hráči (...) ponúknuť konkrétne a logické nápady*. Slovo «**scénario**» v tom istom význame sa pritom vyskytuje aj v nahrávke. Aj ďalšie slová z ponuky na doplnenie tejto položky sú pre úroveň B1 všeobecne známe.

V položke č. **19** je slovo na doplnenie vyjadrením myšlienky o nevyhnutnej solidarite pri záchrane našej planéty: «*Bien sûr, ce n'est pas un jeu solitaire, il faut intégrer un groupe d'action car si l'on est ..., on est plus forts.*» = *Samozrejme, hra nie je pre jednotlivca, treba do nej zapojiť akčnú skupinu, lebo ak sme ..., sme silnejší*. Kľúč správnych odpovedí ponúka tieto možné riešenia: **ensemble/ unis/ nombreux/ plusieurs = spolu/ zjednotení/ početní**

viacerí, z ktorých sú tri úplne bežne používané. Nedosiahnutosť však predstavovala až 31,43 %.

Dôvod, pre ktorý položka č. **20** dosiahla obťažnosť 85,7 %, je opäť nevysvetliteľný, pretože do medzery za sloveso nebolo možné doplniť nič iné ako príslovku **vite/ rapidement = chytro/ rýchlo**: «*Alors, si vous êtes sensible à ce thème, courez ... vous inscrire à „Terre en danger“ et devenez un héros virtuel.*» = *Ak ste teda vnímaví na túto tému, utekajte ... prihlásiť sa do hry „Zem v nebezpečenstve“ a staňte sa virtuálnym hrdinom.* Môže byť niečo menej komplikované ako slovné spojenie „utekajte rýchlo“, tobôž ak zodpovedá v nahrávke výrazu «*frappez tout de suite*» = *zaklopte ihneď?*

Ďalšie dve položky tohto súboru boli vnímané ako extrémne obťažné, a to č. 14 a č. 17.

Položka č. **14** s mierou obťažnosti 91,4 % bola pritom vyslovene ľahká, nakoľko vhodné slová na doplnenie do vety sú bežne používané: **annonce/ nouvelle/ information/ vision = správa/ novina/informácia/vízia** patrili do vety: «*Le jeu commence par une ... catastrophique : la fin du monde est pour bientôt*» = *Hra sa začína katastróficou ... : čoskoro bude koniec sveta.* Opäť najmenej tri zo štyroch ponúk na doplnenie sú v základnej slovnej zásobe, a teda aj pre nižšie jazykové úrovne.

Položka č. **17** s obťažnosťou 92,2 % bola v skutočnosti len trochu obťažnejšia od predchádzajúcej; ako to vyplýva zo slov na doplnenie **propositions/ offres/ suggestions = návrhy/ ponuky /podnety**, ako aj z obsahu samotnej vety: «*pour sauver la planète (...), les joueurs doivent faire des ... aux autres, c'est-à-dire, donner des idées concrètes et logiques.*» = *pre záchranu planéty (...) hráči musia dávať ... iným, to znamená ponúknuť im konkrétne a logické nápady.*

V sérii týchto extrémne obťažných položiek úloha č. **15** vykazuje absolútnu obťažnosť 100 %. Žiaci nezvládli doplnenie frazeologizmu **prendre connaissance = spoznať vo vete**: «*Ce scénario veut vous faire prendre ... des problèmes de notre planète.*» = *Tento scenár vám chce dať ... problémy (...) /Tento scenár vás chce oboznámiť s problémami našej planéty.* Išlo o veľmi obťažnú položku, aké mali byť tri podľa objednávky pre test úrovne B1. Jednako tvorcovia neočakávali, že bude absolútne nezvládnutá. Domnievame sa, že to spôsobil neurčitok **faire = robiť**, ktorý frazeologizmu predchádzal a ktorý znamená **dať spoznať/ dať na známosť/ oboznámiť**. V prípade položiek č. 14 a 17 však nebol žiadny dôvod predpokladať, že vyjdú ako extrémne obťažné.

Napriek tomu, že v Počúvaní s porozumením sa vyskytli až tri extrémne obťažné položky, túto časť testu podľa štatistického hodnotenia žiaci SOŠ zvládli najúspešnejšie. Téma ekológie zodpovedala otázke ÚFIČ č. 11 *Človek a príroda*.

3. 2 Jazyk a jeho používanie

Žiaci gymnázií zas boli najúspešnejší v gramatike, čo sa stalo azda po prvýkrát od zavedenia celoplošného testovania maturantov vo FJ.

Jazyk a jeho používanie zahŕňa 10 úloh s výberom odpovede a 10 úloh s krátkou odpoveďou. Prvých desať položiek je zameraných na gramatickú kompetenciu, v ktorej tvorcovia testu preverovali vedomosti žiakov z morfológie a čiastočne aj zo syntaxe, ako sú: zhoda prídavia minulého s podmetom v trpnom rode, rôzne predložky, časová súslednosť, rôzne zámená a slovesné časy.

V 1. podčasti s názvom **«Une révolution dans la natation» = Revolúcia v plávaní** hneď položka č. 21 spôsobila vážny problém: jej obťažnosť dosiahla 87,1 % a nulovú citlivosť, nakoľko rovnako neúspešne ju riešili výkonní i menej výkonní žiaci. Vo vete *«La décision ... par la Fédération internationale de natation de légaliser (...) les combinaisons en polyuréthane est une nouvelle surprise.»* = *Rozhodnutie ... Medzinárodnou federáciou plávania o legalizovaní polyuretánových kombinéz (...) je prekvapujúcou novinkou* chýbalo prídavia minulé v ženskom rode a žiaci siahli väčšinou po distraktore. Na výber mali nasledovné možnosti: (A) *prenant*, (B) *pris*, (C) *a été prise*, (D) *prise* a po vylúčení možností (B) a (C), ktoré neprichádzajú do úvahy, pretože **pris** je prídavia v mužskom rode, teda nezhodné so substantívom v ženskom rode, a prísudok **est** je už vo vete, zostávajú distraktor (A), prídavia prítomné činné, ku ktorému sa nehodí konštrukcia trpného rodu s predložkou **par**, a správna možnosť (D) **prise**: *la décision prise par FINA = rozhodnutie prijaté federáciou...* Konštrukcia s prídavím prítomným činným by úplne zmenila vetu na: *La FINA prenant la décision = FINA prijímajúca rozhodnutie...*

Z ostatných položiek 1. podčasti jazyka, ktoré boli stredne obťažné, spomenieme dve, a to položku č. 23 s obťažnosťou 72,9 % a č. 26 s obťažnosťou 75,7 %. Podľa nášho názoru išlo o úlohy, u ktorých sme predpokladali nižšiu mieru náročnosti.

V úlohe č. 23 bolo potrebné vybrať predložku času: *«Cette annonce de la FINA est étonnante parce qu'elle avait interdit les mêmes combinaisons ... quelques semaines.»* = *Táto správa FINA je udivujúca, pretože tie isté kombinézy zakázala ... niekoľkými týždňami.* Veta bola v dávnominulom čase, a preto možnosť (C) **dans** (predložka označuje budúcnosť) je nepoužiteľná, rovnako ako aj (A) a (B) s predložkami **par** a **sur**, ktoré nie sú predložkami času. Čiže (D) **il y a = pred** nie je distraktorom, ale jediným správnym riešením. Medzi výrazom **il y a** a predložkou **dans** je totiž rozdiel práve v ponímaní minulosti a budúcnosti.

Prekvapuje tiež obťažnosť v položke č. 26, v ktorej ide o predložkovú väzbu slovesa **permettre = dovoliť/ umožniť**. Sloveso sa viaže s datívom, a preto možnosti (A) **les** a (D) **des** sú evidentné distraktory. Predložka **à** v možnosti (C) vyhovuje, ale chyba člen pred

následným substantívom, ktoré je predmetom, čiže toto je ďalší distraktor. Ostáva jediná možnosť (B) **à des**. V testoch úrovne B1 z predchádzajúcich rokov už žiaci výborne zvládali členy, a preto sme predpokladali nižšiu náročnosť tejto úlohy: «*On dit qu'elle permettra ... nageurs moyens de rivaliser avec les champions actuels.*» = *Hovorí sa, že by (kombinéza)umožnila ... (priemerní) plavcom, aby konkurovali súčasným šampiónom.*, čiže správny výber je: **à des nageurs moyens = priemerným plavcom**. Zo sociolingvistického hľadiska námetom textu bola kombinéza pre plavcov, ktorý súvisí s otázkou ÚFIČ č. 3 Šport.

2. podčasť tvoria úlohy s krátkou odpoveďou. Tento rok sme pred lexikou uprednostnili dopĺňanie slovesných tvarov. Viedlo nás k tomu presvedčenie, že žiaci musia dešifrovať význam vety rovnako pred výberom adekvátnej lexikálnej jednotky, ako aj pred úpravou neurčitku na správny slovesný tvar. Dokonca v tomto prípade ide o typicky produktívne úlohy.

Vybratý text mal názov «**La forêt Google découverte au Mozambique**» = **Hora Google objavená v Mozambiku** a témou zodpovedal otázke ÚFIČ č. 11 Človek a príroda. Zo slovesných tvarov boli v texte uplatnené: prítomný čas tri razy, trpný rod v minulom čase, neurčitok, «*passé composé*» dva razy, príchastie minulé, «*imparfait*» a konjunktív.

Z uvedených desiatich položiek jedine úloha č. 31 bola extrémne ľahká, sedem položiek bolo stredne obťažných, a to č. 33, 34, 35, 36, 37, 38 a 39. Dve ďalšie však zaznamenali veľkú, až extrémnu obťažnosť: č. 32 (90,0 %) a č. 40 (92,9 %).

Podľa špecifikačnej tabuľky sme položku č. **32** zaradili medzi náročné, čiže veľmi obťažné a takou sa ukázala aj v teste. Ide o trpný rod v minulom čase, a teda zhodný s podmetom vety v ženskom rode. Podobný prípad sa už vyskytol v položke č. 21 a obidva razy naň mala upozorniť predložka **par**. Výber uvedených položiek je správny a odôvodnený, pretože trpný rod figuruje medzi slovesnými tvarmi v cieľových požiadavkách z gramatiky pre úroveň B1. Vyučujúci si určite všimnú túto medzeru vo vedomostiach žiakov a prispejú k jej eliminovaniu.

Názorný príklad: «*C'est le cas de cette forêt du mont Mabu incroyablement préservée et qui ... (découvrir) par des biologistes londoniens du Royal Gardens (...) en 2005.*» = *Ide o prípad hory na vrchu Mabu, ktorá je neuveriteľne zachovaná a ktorá ... londýnskymi biológmi z Royal Gardens (...) v roku 2005.* Samozrejme, výraz **a été découverte = bola objavená** je jediný možný.

Pri položke č. **40** sa výsledok žiakov rozchádza so zámerom tvorcov, ktorí ju v špecifikačnej tabuľke hodnotili ako veľmi ľahkú s obťažnosťou medzi 10,1 % – 20,0 %. Za zmienku stojí nasledovné porovnanie: v položke č. 29 pri úlohách s výberom odpovede žiaci nemali problém siahnuť po *konjunktíve prítomnom*, ktorý logicky nasledoval za slovesom

vyjadrujúcom nevyhnutnosť, a odmietnuť ako distraktory (C) **prítomný čas indikativu**, (B) **budúci čas jednoduchý** a (D) **budúci čas zložený**. V položke č. 40 bolo treba po želacom slovese rovnako použiť *konjunktív prítomný* a neuspelo ani mnoho dobrých žiakov, ako o tom svedčí obťažnosť 92,9 % a nedostatočná citlivosť. Aj tento príklad potvrdzuje, že je výrazný rozdiel medzi neproduktívnymi úlohami s výberom odpovede a produktívnymi úlohami s krátkou odpoveďou.

Tu je veta so správnym riešením: «*Après cette heureuse découverte, nous souhaitons que les scientifiques en fassent d'autres!*» = *Po tomto šťastnom objave si želáme, aby vedci urobili takéto ďalšie!*

V časti Jazyk a jeho používanie sa vynechanosť prejavila priebežne v desiatich položkách, ale dosahovala nízke čísla 1,43 % – 5,71 %. Pozitívnou stránkou je aj fakt, že položka č. 34 sa vyznačuje vysokou mierou citlivosti 92,9 %. Na úlohu s krátkou odpoveďou, v ktorej funkciu jednorazového minulého času bolo treba pripísať času «**passé composé**», správne zareagovala podstatná časť súboru žiakov, pretože boli na zvládnutie tohto gramatického javu výborne pripravení.

3. 3 Čítanie s porozumením

Táto časť bola najmenej úspešnou v teste B1 rovnako pre gymnazistov, ako aj pre žiakov SOŠ. Cieľom je ponúknuť tri ukážky rôznych žánrov a štýlov, s ktorými sa žiaci v bežnom živote stretávajú, najmä publicistický, jednoduchý odborný alebo literárny.

V 1. podčasti žiaci priradujú k siedmim krátkym správam nadpisy, ktoré si vyberajú z desiatich možností. Ku splneniu úlohy sa vyžaduje pochopenie kľúčovej informácie z nasledovných tém: vesmír, význam čítania, nadštandardný vzťah zamestnávateľa k zamestnancom, úspechy filmovej produkcie, moderné technológie a astronomické úkazy.

Oproti predpokladom v špecifikačnej tabuľke, že zo siedmich položiek budú štyri veľmi ľahké (č. 42, 45, 46, 47) a tri stredne obťažné (41, 43, 44), v teste sa potvrdila jedna veľmi ľahká (č. 47) a uvedené tri stredne obťažné, ku ktorým pribudli ďalšie tri položky č. 42, 45 a 46 z kategórie predpokladaných veľmi ľahkých. Miera stredne obťažných položiek sa pohybovala od 25,7 % – 58,6 %. Uvedená vyššia hranica obťažnosti vyšla v dvoch prípadoch: v položke č. 41 o reportážach pripomínajúcich 40. výročie výstupu človeka na Mesiac a v položke č. 44 o rekordnej návštevnosti úspešného filmu v USA v prvých hodinách od jeho spustenia do kín. Domnievame sa, že žiakom porozumenie skomplikovala nedostatočná znalosť kultúrnych otázok i slabší všeobecný rozhľad.

2. podčasť obsahovala šesť tvrdení pravdivých alebo nepravdivých, ktoré žiaci priradovali k jednotlivým odsekom danej ukážky. Tieto úlohy mali za cieľ vystihnúť tesnú súvislosť medzi

informáciami v tvrdeniach a vo východiskovom texte. Témou ukážky **«Le lycée du futur» = Gymnázium budúcnosti** bola školská reforma vo Francúzsku, ktorá súvisí s otázkou ÚFIČ č. 8 Vzdelanie.

Zo šiestich položiek tvorcovia päť koncipovali ako stredne obťažné, a to č. 48, 50, 51, 52, 53 a jednu ako veľmi ľahkú č. 49. Žiaci pokladali všetky tieto položky za stredne obťažné v rozpätí 28,6 % – 51,4 % okrem položky č. 52, ktorá bola pre nich veľmi obťažná s mierou obťažnosti 84,3 %.

Vo veľmi obťažnej položke č. **52** k tvrdeniu *«Les professeurs pensent que tout est négatif dans cette réforme de l'Éducation nationale.» = Profesori si myslia, že v tejto reforme školstva je všetko negatívne, sa viaže posledný odsek (e) textu, v ktorom čítame: «Plus que la réforme elle-même, ce sont les économies financières (comme la réduction du budget et la suppression des emplois) qui créent le conflit entre le ministre et les professeurs.» = Viac ako samotná reforma sú to finančné úspory (zníženie rozpočtu a zrušenie pracovných miest), ktoré vyvolávajú konflikt medzi ministrom a profesormi. Z uvedeného vyplýva, že tvrdenie je nepravdivé, čo nebolo evidentné pre mnohých žiakov. Vynechanosť vyjadrená síce nepatrným číslom 1,43 % je na tomto mieste opäť prekvapujúca.*

3. podčasť Čítania s porozumením je náročná pre sedem úloh s krátkou odpoveďou, ktoré predstavuje sedem slov na doplnenie do resumé z tretej ukážky. Žiakom sme predložili text s názvom **«Internet et les jeunes» = Internet a mladí**, ktorého tému dobre poznajú z vlastnej skúsenosti. Kvôli predstave uvádzame hlavné myšlienky ukážky.

Podľa odborníkov žiaci nepoužívajú v skutočnosti internet na získavanie vedomostí. Internet im umožňuje predovšetkým komunikovať s rovesníkmi prostredníctvom chatu a blogov a nájsť si nových priateľov. S nimi zdieľajú svoje radosti i smútok. Kým deti si užívajú internet, 80 % rodičov sa znepokojuje: čo ak sa ich deti na internete stretávajú s pochybnými osobami? Rodičia často nedokážu o týchto veciach bežne hovoriť so svojimi deťmi. Pritom len rozhovorom ich môžu najlepšie ochrániť.

Pokiaľ ide o lexikálnu analógiu medzi ukážkou a resumé, v nasledujúcom odseku sú konkrétne príklady. Uvádzame ich aj preto, lebo všetky nasledovné položky vykazujú veľkú obťažnosť a jedna dokonca extrémnu obťažnosť. V prípade položky č. 55 ide o 82,9 % obťažnosti, v č. 56 o 90,0 %, v č. 57 o **95,7 %** a v č. 60 o 82,9 %.

Číslo položky/Text/Resumé/Preklad/Možnosti na doplnenie v zátvorke:

55/ *Les enfants profitent de cet outil./Les jeunes se servent beaucoup de cet = Deti využívajú tento nástroj./Mladým veľmi slúži tento/(outil/instrument = nástroj)*

56/ Selon les spécialistes, les enfants n'utiliseraient pas vraiment Internet pour (...) devenir plus intelligents./Au lieu d'enrichir leurs ... intellectuelles (...) = Podľa odborníkov deti nevyužívajú v skutočnosti internet, aby sa stali inteligentnejšími./Namiesto toho, aby si obohatili svoje intelektuálne...(…)/ (connaissances/richesses/compétences = **poznatky**/vedomosti/kompetencie)

57/ Internet leur permet d'abord de communiquer. Les enfants, mais surtout les adolescents et les jeunes adultes, sont donc de grands utilisateurs des chats et des blogs. Ils s'expriment par ces sites: ils tiennent leur journal, ils racontent leur passion./Ils préfèrent surfer sur des sites de divertissement pour les jeunes. En effet, ils passent beaucoup de temps à raconter leur vie à d'autres internautes, à leur ... de leurs goûts et de leurs intérêts communs. = Internet im umožňuje v prvom rade komunikovať. Deti, ale najmä tínedžeri a mladí dospelí sú teda veľkými užívateľmi chatu a blogov. Prostredníctvom týchto stránok sa vyjadrujú: píšu si denník, rozprávajú o svojej vášni .= Radi surfujú na stránkach zábavy pre mladých. V skutočnosti trávia veľa času tým, že rozprávajú svoj život iným účastníkom internetu, že im ... o svojich záľubách a spoločných záujmoch./(parlent = **hovoria**)

60/ Souvent, les parents ne savent pas parler naturellement de ce sujet avec leurs enfants, comme une conversation de famille./(...) ce thème (...) devient une nouveauté dans les conversations=Často rodičia nevedia prirodzene hovoriť o tejto téme so svojimi deťmi, ako napríklad v konverzácii rodiny. (...) táto téma (...) sa stáva novinkou v ... rozhovoroch. /(familiales/quotidiennes/privées = **rodinných**/bežných/súkromných)

Obťažnosť prezetovaných položiek nás opäť vedie k záverom, ktoré už boli spomenuté.

- Žiaci nie sú vedení k odhadu neznámych slov.
- Ak sa im úloha zdá náročná, nepokúšajú sa využiť, čo sa naučili a aplikovať poznatky.
- Už druhý rok za sebou dávame žiakom doplniť do resumé v rámci počúvania alebo čítania s porozumením hádam prvé francúzske sloveso PARLER a zakaždým je z toho veľký problém.

4 Vyhodnotenie PFIČ MS z francúzskeho jazyka úroveň B1

PFIČ MS hodnotia jednotlivé školy, ktoré následne zasielajú údaje o výsledkoch svojich žiakov do NÚCEMu.

Kým z gymnázií sme získali výsledky všetkých 74 žiakov zúčastnených na testovaní, zo SOŠ máme kompletne údaje o PFIČ MS len od 44 žiakov v porovnaní s počtom 71 žiakov, čo predstavuje 62 %. Z tohto dôvodu môžu byť relevantne hodnotené iba výsledky gymnazistov.

V školskom roku 2009/2010 boli po prvýkrát vo všetkých cudzích jazykoch navrhnuté tri rovnaké zadania. Z nich vylosovaná téma znela Oslava mojich narodenín, ku ktorej bolo 5 bodov s hlavnými myšlienkami na rozpracovanie.

PFIČ na úrovni B1 obsahuje 160 – 180 slov a hodnotia sa nasledovné kritériá:

- obsah textu: informácie ku všetkým bodom majú byť podrobne a jasne vyjadrené
- členenie a stavba textu: dodržanie požadovaného žánru a logické členenie myšlienok do odsekov
- správne používanie jazykových štruktúr v celom texte
- slovná zásoba primeraná téme, vhodne použitá a bohatá.

Tieto kritériá sú odstupňované podľa výkonnosti žiakov od maximálnych 5 bodov k nule.

Komplexne rozpracované kritériá hodnotenia PFIČ MS sú v dokumente NÚCEMu **Pokyny na hodnotenie písomnej formy internej časti MS**.

U gymnazistov úspešnosť v jednotlivých kritériách je nasledovná:

Úspešnosť v obsahu textu:	78,9 %
Úspešnosť v členení a stavbe textu:	82,2 %
Úspešnosť v gramatike	59,2 %
Úspešnosť v slovnej zásobe:	71,1 %
Celková úspešnosť:	72,8 %

V porovnaní s priemernou úspešnosťou EČ MS gymnazistov 53,2 % ide takmer o 20 % rozdiel v prospech všeobecnej písomnej interakcie. Samozrejme, pri PFIČ treba okrem všeobecných kritérií brať do úvahy tiež individuálny pohľad hodnotiteľov na jednotlivých školách, v dôsledku čoho toto hodnotenie korešponduje viac s ÚFIČ MS ako s EČ MS.

Záver

Hlavným cieľom testu je, aby spoľahlivo zmeral vedomosti a kompetencie testovaného súboru žiakov. Z tohto dôvodu štatistickí odporúčajú, aby väčšina položiek bola so strednou obťažnosťou. V porovnaní s objednávkou, v ktorej sú aj tri veľmi obťažné, ale tiež extrémne a veľmi ľahké položky, v teste B1 takéto kritériá spĺňa 48 položiek zo 60, čo predstavuje 80 %. Žiaci ostatné vnímali ako kategóriu veľmi, až extrémne obťažných položiek, hoci tieto objektívne neprekročili rámec požiadaviek pre jazykovú úroveň B1.

V 3. kapitole sme poukázali na najvypuklejšie problémy a snažili sme sa zistiť, čo ich spôsobilo. Medzi problémovými položkami boli objektívne náročné: č. **15**, v ktorej kombinácia neurčitku **faire** a nezriedkavého frazeologizmu **prendre connaissance** mala za následok 100 % obťažnosť. Alebo položka č. **21**, v ktorej žiaci váhali medzi prídavným činným a prídavným trpným.

Avšak omnoho viac položiek bolo takých, ktoré žiaci vnímali ako obťažné skôr subjektívne ako objektívne vzhľadom na jazykovú úroveň B1, napríklad položka č. **57**, kde mali problém doplniť sloveso **parler**, čo zvýšilo jej obťažnosť na 95,7 %. Alebo položka č. **16** s obťažnosťou 87,1 %, v ktorej slovo na doplnenie **scénario** sa vyskytlo v rovnakých súvislostiach, prirodzene, inak vyjadrených v samotnej nahrávke.

22 % neúspešnosť testovaného súboru nás núti pristaviť sa pri otázke, nakoľko dotčení žiaci spĺňajú kritériá jazykovej úrovne B1.

Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) žiak úrovne B1 je samostatným používateľom príslušného jazyka, ktorý v rámci Počúvania s porozumením „dokáže porozumieť obsahu informácií väčšiny nahraných alebo vysielaných zvukových materiálov na témy osobného záujmu“ (str. 70). Pod témami osobného záujmu rozumieme 25 okruhov, ktoré pre ÚFIČ predpisujú Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z FJ úrovne B1 (str. 2 – 4). Žiadna z tém vybraných textov pre tento test nevybočila zo spomínaného rámca.

Žiak jazykovej úrovne B1 má zvládnuť produktívne slovnú zásobu približne 1800 – 2000 slov a ďalších 500 receptívne. Pozná spôsoby tvorenia slov odvodzovaním, skladaním, skracovaním. (viď str. 8)

V rámci Čítania s porozumením „žiak dokáže zbežne prečítať dlhšie texty, nájsť v nich potrebné informácie a zhromaždiť ich z rozličných častí textu alebo textov, aby splnil určitú úlohu. Rovnako dokáže rozoznať argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, aj keď nie vždy do podrobností“ (SERR str. 72). Toto je dôležité najmä pri práci na resumé.

Z uvedeného vyplýva, že 22 % tohtoročného testovaného súboru úrovne B1 tieto kritériá nespĺňalo.

Natíska sa otázka, čo môžeme urobiť na eliminovanie základných nedostatkov, ktorými sú, ako sme už spomenuli, **problém odhadovať slová v danom kontexte**. S ním úzko súvisí doplňovanie slov podľa lexikálneho významu a gramatického tvaru. V období nebývalých možností kontaktov s francúzskym jazykom prostredníctvom elektronických alebo tlačených médií by nemal byť problém pozvoľného rozširovania slovnej zásoby žiakov motivujúcim spôsobom, napríklad: začlenením do programu hodiny nejakej zaujímavej hádanky, otázky ako súčasť vedomostného kvízu alebo témy spoločného záujmu, ku ktorej žiaci zaujmú stanovisko aj pomocou slovníka alebo internetu. Ponúka sa aj problematika zatriktívnenia východiskových článkov a hľadania iných možností vyjadrenia kľúčových myšlienok v nich pomocou synonymám alebo odvodených slov.

Už druhý rok je slabým článkom testu na úrovni B1 čítanie s porozumením. Podľa nás okrem nezvládnutej slovnej zásoby má na tom podiel nedostatočný tréning v čítaní žiakov. Kompetenciu čítania s porozumením vo francúzštine, ktorú aj test vyžaduje, zrejme nemožno získať bez čítania dlhších textov mimo vyučovacej hodiny. Tomuto účelu môže poslúžiť rovnako edícia ľahkého čítania ľubovoľne zvoleného literárneho žánru, vrátane komiksov, ako aj dlhšie články populárno-vedeckého či spoločenského charakteru.

Žiaci sa naučia rýchlejšie čítať, lepšie rozumieť súvislému textu i mnohým neznámym slovám podľa kontextu. Budú pripravenejší prekonávať jednak obťažnosť úloh, jednak únavu pri dokončovaní testu. Ak budú mať k čítanému textu vhodný dotazník k obsahu i forme prečítaného, resumé z testu a s ním spojené úlohy prestanú byť pre nich neprekonateľnou prekážkou. Zrejme si to vyžiada viac úsilia aj zo strany vyučujúcich, ale na druhej strane ich poteší odmena za vynaloženú námahu v podobe lepšieho výsledku žiakov v EČ MS úrovne B1 vo francúzskom jazyku.

Použitá literatúra

1. Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. ŠPÚ: Bratislava 2006
2. Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z francúzskeho jazyka, úroveň B1. ŠPÚ: Bratislava 2008
3. Juščáková, Z.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu francúzskeho jazyka úroveň B1. ŠPÚ: Bratislava 2010
4. Fanová, A.: hodnotenie a Interpretácia a výsledkov testu z francúzskeho jazyka úroveň A, B, C. NÚCEM: Bratislava 2008
5. Špecifikácia testov z cudzích jazykov pre maturitu 2010. Interný dokument. NÚCEM: Bratislava 2009
6. Maturita 2009, Pokyny na hodnotenie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky, cudzie jazyky. Interný dokument. NÚCEM: Bratislava 2009
7. Dolez, C., Pons, S.: Alter ego B1, Hachette Livre: Paris 2006
8. Mialaret, G.: La Psychopédagogie. Presses Universitaires de France: 2004
9. Tagliante, C.: La classe de langue. CLE international: Paris 1994
10. Un Cadre Européen Commun de Références pour les Langues. Conseil de l'Europe: 2000